

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

คณิตนันท์ ผ่องพันธุ์งาม*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม โดยการเปรียบเทียบจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 127 คน จากประชากรทั้งหมด 185 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา จากความคิดเห็นของครูผู้สอน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t test) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) หากพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe

บทนำ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดให้คุรุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพทางการศึกษา (Professional Education Organization) โดยให้ออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 โดยมีจุดมุ่งหมายให้การประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพที่ต้องควบคุมและมีมาตรฐาน เพื่อเป็นหลักประกันและคุ้มครองให้กับผู้รับบริการทางการศึกษาได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ จะเห็นได้ว่ากฎหมายการศึกษาในปัจจุบันได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะครู ผู้บริหาร ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพขั้นสูง (สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548, หน้า

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการกำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ วิชาชีพครู วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา เป็นวิชาชีพควบคุม และวิชาชีพศึกษานิเทศก์ เป็นวิชาชีพอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง เนื่องจากครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ จึงต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะเฉพาะในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม และประพฤติตนเหมาะสมกับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง โดยกำหนดให้คุรุสภา ในฐานะสภาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ควบคุมดูแลการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ออก พักใช้ และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ รับรองปริญญา ประกาศนียบัตรและวุฒิทางการศึกษา และรับรองความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพ(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549, คำนำ) ต่อมา มีการยกเลิกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 และประกาศใช้ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ.2556 ซึ่งได้ระบุว่า จรรยาบรรณ วิชาชีพเป็นมาตรฐานการปฏิบัติตนที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตนซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตามเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติศักดิ์ศรีของสถาบันวิชาชีพ สร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับบุคคลในองค์กรและสังคมทั่วไป โดยมีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน โดยมีจุดประสงค์ 3 ประการ(ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ, 2556, หน้า 72) คือ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพคงฐานะ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม และเพื่อผูกงเกี่ยวติดยศและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

ข้อบังคับนี้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพและแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ(ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ, 2556, ข้อ 6)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ, 2556, ข้อ 7-15) ประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าวพบว่า กรณีที่ผู้บริหารสถานศึกษาทำผิดมากที่สุด ได้แก่ ทุจริต การประพฤติผิดระเบียบ กระทำผิดทางเพศ กรณีชู้สาว อนาคต และคอร์รัปชันในพัสดุก่อสร้าง(สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2550, หน้า 4) สิ่งเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานพระบรมราโชบายเพื่อให้ คณะครู โรงเรียนจิตรลดา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามพระราชประสงค์ พอสรุปกระแสพระราชดำรัสได้ ดังต่อไปนี้

“ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียนทั้งในด้านการสอนและการปฏิบัติตน ครูต้องมีสำนึกในความเป็น ครู ต้องมีความยุติธรรม มีระเบียบวินัย ต้องเสียสละ ทำงานหนัก ซื่อสัตย์ มีเหตุผล มีความเมตตาและเข้าใจ ปัญหาของนักเรียน ขอให้ครูส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจของนักเรียน เพื่อเป็นรากฐานของการ เรียนที่ดีในอนาคต อีกทั้งฝึกฝนอบรมให้นักเรียนได้รับความรู้ตามสมควรแก่ศักยภาพ มีระเบียบวินัย มีความ ประพฤติถูกต้องในกรอบของวัฒนธรรมไทย มีความรับผิดชอบในหน้าที่ รู้จักรักษาสมบัติส่วนตัวและ ส่วนรวม ทำตัวให้ตรงต่อเวลา มีสมาธิในการทำงาน รู้จักทำตนให้เข้ากับส่วนรวมและครูต้องไม่ถวายสิทธิพิเศษ แต่พระราชโอรสและพระราชธิดา”(รายงานการประชุมคุณภาพภายใน โรงเรียนจิตรลดา, 2560, หน้า 4) ผู้บริหาร โรงเรียนจิตรลดาได้น้อมนำกระแสพระราชดำรัสมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงาน ใน โรงเรียนและเป็น แบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนแก่ครูใน โรงเรียนเสมอมา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ครูและผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนจิตรลดา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหาร โรงเรียนจิตรลดาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหาร เพื่อนำ ผลการวิจัยเป็นแนวทางส่งเสริมบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร มี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร โรงเรียนจิตรลดา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร โรงเรียนจิตรลดา จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 185 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสุ่มจากประชากรครูผู้สอนในโรงเรียนจิตรลดา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2560 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมรับให้ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ โดยใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นเพศและประสบการณ์ในการทำงาน

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา จำแนกเป็นด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีวิธีดำเนินการดังนี้

ประเภทของข้อมูล เป็นข้อมูลเชิงปริมาณลักษณะเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของนายพลวิเศษ ดนัยคุริยะ พ.ศ.2558 ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 2 มาปรับปรุงภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเบื้องต้นและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและการใช้ภาษาให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบ ประกอบไปด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศและประสบการณ์การทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check list)

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นของครูที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของ
ผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำแนกเป็นด้าน
จรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้าน
จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ลักษณะแบบสอบถามตอนที่
2 เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert Scale) ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ หาค่าร้อยละ(%)
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t test) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการ
ทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) หากพบว่า มีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 127 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่
เป็นเพศ หญิง โดยมี ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน
น้อยกว่า 5 ปี
2. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร โรงเรียนจิตรลดา โดย
ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร
โรงเรียนจิตรลดา พบว่า
  - 3.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร โรงเรียน
จิตรลดา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของ
ผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียน
จิตรลดา พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดาโดย
ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนมีความมุ่งมั่น อุทิศตนในการทำงาน
รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดี มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ทนต่อการพัฒนา
ทางวิชาการ เอาใจใส่ ช่วยเหลือและส่งเสริมผู้รับบริการ ได้แก่ ครู บุคลากรทางการศึกษา พนักงาน นักเรียน
และผู้ปกครองตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอภาค ไม่เรียกร้องผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ มี
มาตรฐานในการปฏิบัติตนและมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ดังที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา(2549, หน้า 118) ได้
กล่าวถึงจรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา
ต้องปฏิบัติโดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางในการประพฤติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และ
ศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิจนารถ
ลำดวน (2552, หน้า 82-83) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของ
ผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
พระนครศรีอยุธยาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต
1 รับรู้การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ
โยมิตา เพชรกุลกิจ (2554, หน้า 60-64) ได้ศึกษาเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของ
ครู อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า จรรยาบรรณ
วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครู อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงจันทร์ ประเคนคะชา(2556, หน้า 94-96)
ได้ศึกษาเรื่องการประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหาดุพนม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การประพฤติปฏิบัติตนตาม
จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอหาดุพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตจรดคา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์อยู่ตลอดเวลา ก้าวทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โยธิตา เพชรกุลกิจ(2554) ที่ศึกษาเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครู อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง อยู่ในระดับพึงพอใจมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล บุญลี(2557) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อตนเองอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงจันทร์ ประเคนคะชา(2556) ที่ศึกษาเรื่องการประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอธาตุพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า การประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อตนเองอยู่ในระดับมาก

ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า มีครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตจรดคา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ค้นคว้าริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอ สร้างผลงานที่แสดงถึงการพัฒนาความรู้และความคิดในวิชาชีพจนเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศักดิ์ ม่อมพะเนา(2554) ที่ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ อยู่ในระดับการปฏิบัติตนทุกครั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิจนารถ ลำดวง (2552) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่พระนครศรีอยุธยาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่พระนครศรีอยุธยาเขต 1 รับรู้การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ผลการวิจัยพบว่า มีครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนรักเมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ ให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับจรรยาบรรณของวิชาชีพและแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามที่คุรุสภากำหนด สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียน และชุมชน ผู้บริหารมีอาชีพแสดงความรัก ความเมตตาและความปรารถนาดีต่อองค์กร ผู้ร่วมงาน ผู้เรียนและชุมชนด้วยการตัดสินใจในการทำงานต่างๆ เพื่อผลการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นกับทุกฝ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) สอดคล้องกับงานวิจัยของไพรัตน์ คำก้อน (2551) ที่ศึกษาคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายคุณ โท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของโยษิตา เพชรกุลกิจ(2554) ที่ศึกษาเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครู อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพรรณณ์ แซ่เฮง(2549) ที่ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก

ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมประกอบวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่

คณะส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และใช้ระบบคุณธรรมในการพิจารณาผลงานของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ สอดคล้องกับจรรยาบรรณของวิชาชีพและแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามที่คุรุสภากำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของโยธิตา เพชรภูถกิจ(2554) ที่ศึกษาเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครู อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรกุล ตรงคมาลี(2559) ที่ศึกษาเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครู อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้ความร่วมมือ ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม ช่วยเหลือทางวิชาการหรือวิชาชีพ สอดคล้องกับจรรยาบรรณของวิชาชีพและแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามที่คุรุสภากำหนด

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา ปรากฏผลดังนี้

2.1 โดยภาพรวมครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา พบว่าไม่แตกต่าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนได้รับการศึกษาอบรมให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับและหลักเกณฑ์ในการบรรจุแต่งตั้ง มีความรู้ความสามารถและคุณสมบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา เคยดำรงตำแหน่งสำคัญในมหาวิทยาลัยมากกว่า 30 ปี และเคยเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ 8 ปี ซึ่งเป็นโรงเรียนชั้นนำด้านวิชาการที่มีผลสัมฤทธิ์ O-NET สูงเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทยเกือบทุกปี จึงสามารถปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพได้โดยสมบูรณ์

2.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา ไม่แตกต่าง ยกเว้นด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารยอมให้ความเสมอภาคในการปฏิบัติงานทั้งเพศหญิงและเพศชาย

สอดคล้องกับงานวิจัยของโยมิตา เพชรกุลกิจ(2554) ที่ศึกษาเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครู อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่าจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดไท กองงาม(2553) ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ครูเพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา ด้านจรรยาบรรณต่อตนเองแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะความแตกต่างทางความคิดเห็นของเพศหญิงและเพศชาย ขึ้นอยู่กับสังคมและวัฒนธรรมที่กำหนดค่านิยมและกิจกรรมของคนแต่ละเพศไว้แตกต่างกัน ซึ่งเพศมีความสัมพันธ์กับบุคลิก ลักษณะจิตใจ และอารมณ์ของบุคคล ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ

3.จากผลการเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่าครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดาโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนได้มีการฝึกสอนและสอนงานระหว่างครูด้วยกันจากรุ่นสู่รุ่น สร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากและครูที่เข้ามาทำงานใหม่ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน วิพากษ์และวิจารณ์การทำงานร่วมกัน และกัน ร่วมกันตรวจสอบการทำงานและแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม สนับสนุนการทำงานของกันและกัน ร่วมมือร่วมใจกันเพื่อการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างรอบด้าน จึงเป็นเหตุผลให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา ไม่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอาคม สุขสม(2542) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกันมีการปฏิบัติพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในเชิงลึกด้านจรรยาบรรณต่อตนเองและด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ เพื่อศึกษาการประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักการบริหารบ้านเมือง

ที่ดีและหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดการบริหารงานที่ซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นที่ยอมรับในสังคม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในระดับภูมิภาค

2.2 ควรทำวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กมลพรรณศรี แซ่เอง. (2549). การศึกษาการปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู ของผู้บริหาร

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช.

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.

กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2548). ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ 2548. กรุงเทพมหานคร:

คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2556). ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ 2556. กรุงเทพมหานคร:

คุรุสภา

กิตติศักดิ์ ม่อมพะเนา. (2554). การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร

สถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

22. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครพนม.

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2556, (หน้า 72, 4 ตุลาคม 2556).

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนพิเศษ 130 ง. ค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <http://www.yasocc.ac.th>

ฉัตรกุล ตรงคมาลี. (2559). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษา

ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2.

การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ดวงจันทร์ ประเคนคะชา. (2556). การประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของ

- ผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอชาตุพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- เทิดไท คงงาม. (2553). การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู พ.ศ. 2548 ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พินิจนารถ ลำควน. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนองศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ไพบุลย์ มั่นตะบุตร. (2551). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ไพรัตน์ คำก้อน. (2551). คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายภูมิลักษณ์ ๓ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไยโยธา เพชรกุลกิจ. (2554). จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมจิตรา เรืองศรี, สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ และบุญมี พันธุ์ไทย. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สุวิมล บุญดี. (2557). การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2546). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (2548).
- อาคม สุขสม. (2542). การศึกษาการปฏิบัติพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

